

4599

SPRAWOZDANIE
TOWARZYSTWA OCHRONY PIĘKNOŚCI
MIASTA KRAKOWA I OKOLICY ZA R. 1913.



SPRAWOZDANIE

TOWARZYSTWA OCHRONY PIĘKNOŚCI MIASTA KRAKOWA I OKOLICY ZA R. 1913.

Rok 1912 zaznaczył się rozpoczęciem nowej ery w życiu Towarzystwa. Mogliśmy skonstatować pewne zajęcie się naszymi dążeniami w szerszych kołach, co się objawiało dosyć znacznym wzrostem liczby członków. Zaś w ubiegłym roku 1913 smutnym dla całego kraju, działalność naszego Towarzystwa doszła już do pewnego wybitnego stopnia rozwoju. Przyrost ilości członków nie ustał lecz przeciwnie każde nasze nowe wystąpienie na zewnątrz pociągało za sobą szereg zgłoszeń i to, co szczególnie podnieść należy, przeważnie ze sfer dla nas najpożyteczniejszych, gdyż z pośród artystów t. j. malarzy, rzeźbiarzy i architektów. Działalność nasza przestała być zewnętrzną i (drobiazgową) lecz niejako potężniejszą. We wszystkich sprawach o ile z powodów natury specjalnej rzecz nie uszła naszej wiadomości, czuwało Towarzystwo w myśl swych zasad, broniło i ochraniało to, co cenne, nam drogie i stanowi o naszej kulturze, naszym artyzmie i naszej narodowości. Starano się w tym celu posługiwać środkami najwłaściwszymi i najskuteczniejszymi i w niejednym wypadku, by poniekąd pewnym być wyniku należało iść równocześnie kilkoma drogami. Pomimo jednak stanowiska napominającego a niekiedy nawet i gromiącego z jakiego Towarzystwo w myśl swych zasad przeważnie występować musiało, a więc stanowiska przeważnie niemiłego, należy tu zaznaczyć nietylko wzrost zainteresowania i uznania szerokich kół ale nawet i uzyskanie pewnego znaczenia i decydującej powagi — zaczęto się z nami liczyć choć wprawdzie w dosyć nielicznych jeszcze niestety wypadkach, ale mamy nadzieję, że wyłom raz zrobiony doprowadzi do objęcia szerokich kręgów.

Oto krótkie zestawienie spraw, w których Towarzystwo zabrało głos, choć pomimo wysiłków nie zawsze z pomyślnym skutkiem, jak to w takich sprawach zwykle bywa.

1) Wskutek piśmiennej interwencji u zakonu OO. Dominikanów, sióstr Felicjanek, i u W. Ks. Dra Korzonkiewicza za parafii K. Panny Maryi uzyskaliśmy tak bardzo korzystne uporządkowanie muru klasztornego od ul. Zwierzynieckiej i z Wikaryówki kość. N. P. Maryi wraz z ostatecznym usunięciem szpecących szyldów i plakatów za co uznanie wyraziliśmy w naszym organie.

2) Zapytani o zdanie na pos. Wydziału wypowiedzieliśmy się przeciwko zabudowaniu placu Rejtana jako nierozłącznej części Plant.

3) W tej samej myśli walczono skutecznie przeciwko umieszczeniu na Plantach koło Muz. Czartoryskich kawiarni.

4) Artykułami w naszym Organie »Miesięczniku Artystycznym« walczyliśmy przeciwko prowadzeniu kolejki zębatej na Świnicę i wogóle przeciwko wszelkiemu oszpecaniu i zaśmiecaniu Tatr i wprowadzania do nich jarmarcznego gwaru i zgiełku. Głos ostrzegający wywrze może swój skutek.

5) Droga próśb do odpowiednich władz starano się o przeprowadzenie konserwacji zamku królewskiego w Niepołomicach.

6) Rozpoczęto silną akcją przeciwko prowadzeniu nowych linii tramwajowych przez ciasne ulice śródmieścia. Walczono niejako na kilku frontach. Przedewszystkiem udało się uwolnić zagrożoną uniwersytecką ul. św. Anny od tej plagi drogą własnych protestów i wezwaniem właściwych czynników a szczególnie senatu Akademickiego do walki i czuwania w tej sprawie. Całą sprawę wyświecił, pouczając opinię publiczną, obszerny

i rzeczowy artykuł Arch. Małkowskiego, drukowany w dwu zeszytach naszego »Miesięcznika« z ideowym planem sieci linii tramwajowych w Krakowie przy największym ich rozwoju, najszybszej komunikacji, a największej oszczędności prądu i długości szyn a z koniecznym ominięciem śródmieścia. Praca ta wywołała polemikę w komisjach i odczytach specjalnych a wynikiem tego pewna orientacja społeczeństwa. Skutki zobaczymy później, gdyż walka nie jest skończona.

7) Tak, jak w zeszłym roku wypowiedzieliśmy się stanowczo przeciwko rozszerzeniu ul. Szewskiej tak i w tym roku z tych samych pobudek wystąpiliśmy w energicznym proteście do Rady Miejskiej przeciwko rozszerzeniu spokojnej ul. Jagiellońskiej. Skutek był na razie korzystny gdyż Rada M. wniosek rozszerzenia odrzuciła — ale i w tym wypadku walka się znowu rozpocznie, gdyż ci, którzy o rozszerzenie tej ulicy się starają w imię własnych interesów dopóty nie spoczną, dopóki wszystkich środków nie wyczerpią.

8) Z tą sprawą związana jest kwestya całości i istnienia zabytkowych »Krzysztoforów«, których zagłady łakome umysły pragną. Walka rozpoczęta i wszystkie możliwe sprężyny poruszone lub przygotowane, by skarbu tego bronić.

9) Gorzej powiodło się nam ze sprawą pięknego t. zw. »Domu Weneckiego« na Rynku u wylotu ul. Grodzkiej. Zburzenie tego domu obdarzonego groźnem ośmnastowiecznym uchwaliła »Rada Artystyczna«; a

działalność naszego delegata była bezskuteczna.

10) Wobec rozpisania konkursu na uregulowanie wylotu ul. Wolskiej i całej części Wielkiego Krakowa od Zwierzyńca pod Nową Wieś, w którym zachowanie Błoń niedosyć wyraźnie zaznaczono, Tow. wystosowało odezwę do Rady Miejskiej podpisaną przez 42 towarzystw, instytucji z prośbą o zawarowanie nietykalności cennych dla miasta Błoń, rezerwoaru zdrowia i świeżego powietrza od zachodu.

11) W sprawie regulacji ul. Szewskiej od strony Plant odniosła się Magistrat do naszego Tow. z wezwaniem do wydania opinii i zaprojektowania ukształtowania narożników. Wybrano komisję, która niebawem orzeczenie swe wyda.

12) Wobec groźby, że przy zastosowaniu prawa 18-nastoletniego uwolnienia od podatków może paść niejeden z cennych zabytków naszej sztuki budowlanej, postanowiono przeprowadzić rewizję spisu domów przeznaczonych na zburzenie z prawem ośmnastolecia, by w razie potrzeby wystąpić w obronie tych, które posiadają wartość zabytkową. W tym celu została wybrana fachowa komisja, która działalność swą już rozpoczęła.

13) Tak jak w zeszłym roku, postanowiono urządzić szereg odczytów z zakresu działalności Tow. z powodu ogromnego nawału pilnych prac bieżących wyżej wymienionych, w tym kierunku wyniki są mniej zadowalające.

14) Sprawę ozdoby kwiatowej balkonów pertraktowano taksamo jak w zeszłym roku.

CZŁONKOWIE TOWARZYSTWA:

CZŁONKOWIE ZAŁOŻYCIELE.

Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń.

CZŁONKOWIE WSPIERAJĄCY.

Powszechny Zakład kredytowy.

Simchen Jerzy.

Tow. dla kredytu hipot. i osob.

Wydział Rady Powiat. w Nowym Sączu.

SKŁAD WYDZIAŁU.

Axentowicz Teodor.

Bukowski Jan.

Dębicki Stanisław.

Ekielski Władysław.

Dr Goliński Stanisław.

Grzywiński Jan.

Hendel Zygmunt.

Dr Klein Franciszek.

Kłeczek Andrzej.

Dr Kunzek Henryk.

Laszczka Konstanty.

Dr Leo Juliusz.

Lepszy Leonard.

Małkowski Witold.

Dr Muczkowski Józef.

Noskowski Witold.

Br. Puszet Ludwik.

4
Dr Sobeski Michał.
Szyszko-Bohusz A.,
Walczak Mieczysław.
Warchałowski Jerzy.
Wojtyczko Ludwik.
Wyczyński Kazimierz.
Żeleński St. G.

KOMISYA REWIZYJNA.

Chronowski Jaxa Eustachy.
Rząca Tadeusz.
Wójcikiewicz Stanisław.

WYKAZ CZŁONKÓW W R. 1913.

d'Abancourt de Franquille Helena.
Ader Leon Dr.
Anczyc Wacław.
Anczycowa Walerya.
Armatowicz Feliks.
Axentowicz Teodor.
Bank chrześcijański.
Bartmański Władysław Dr.
Bereżyński Kazimierz Dr.
Berger Tadeusz.
Bieńkowski Piotr Dr.
Bocheński Antoni.
Bocheński Rawicz Władysław.
Borkowski Ksawery.
Broniowski Teofil.
Brudzewski Dr. Karol.
Bruzdowicz Franciszek.
Bujas Tomasz.
Bukowski Jan.
Bursa Stanisław.
Buzdygan Mikołaj Dr.
Chlebiak Antoni Dr.
Chmurski Anastazy.
Chronowski Jaxa Eustachy.
Chrzanowski Tytus Dr.
Colonna Henryk.
Czajkowska Halina † 1913.
Czyniciel Celestyn.
Czyżewski Tytus.
Darzewska Karolina.
Dawidowski Karol Dr.
Dąbrowski Stanisław.
Dębski Bolesław.
Dębski Franciszek.
Długopolski Edmund Dr.
Dłuska Helena.
Dobrowolski Dr. Stanisław.
Dreziński Jan.
Drexler Ignacy.

Eiger Maryan Dr
Ekielski Władysław.
Feldmann Wilhelm.
Felkel Szczesny.
Fischer Jan.
Flattau Michał Dr.
Francmann Tadeusz.
Fritsch Herman.
Fuchs Franciszek Dr.

Gall Iwo.
Gałęzowski Józef.
Gauscher Feliks.
Gebhardt Stanisław.
Gerżabek Janusz.
Glatman Juliusz.
Gmina m. Krakowa.
Gnoińska.
Goliński Stanisław Dr.
Grek Stanisław.
Grodyński Tadeusz.
Grosse Juliusz.
Grossowa Julia.
Grzywiński Jan.
Gwiżdż Feliks.

Haraschin Józef.
Hausner Witold.
Hendel Zygmunt.
Herbaczewski Józef.
Heynar Józef.
Hofmann Vlastimil.
Homolacs Karol.
Homolacs Wanda.
Hösick Ferdynand.

Ingarden Inż. Roman.

Jachimecka Zdzisławowa.
Jakubowski Maciej Dr.
Jasiński Józef Dr.
Jasiński Stanisław Dr.
Jaszczurowski Tadeusz.
Jawornicki Józef.
Judkiewicz Henryk Dr.
Judkiewicz Jakób.
Juszkiewicz Henryk.
Kaczmarski Władysław.
Kamocki Stanisław.
Kancelarya główna Ks. Kazimierza
Lubomirskiego.
Karszniewicz Jerzy.
Kaszycki Tadeusz.
Klein Franciszek Dr.
Klemensiewicz Jaworska Stefania.
Kłeczek Andrzej.

Klimczak Władysław.
 Kłosowski Władysław.
 Kolasiński Zygmunt.
 Koło rabczańskie Tow. ochrony piękności kraju.

Komornicki Stefan.
 Konieczny Włodzimierz.
 Kopera Feliks Dr.
 Kopystyński Bolesław.
 Kossak Wojciech.
 Kot Stanisław Dr.
 Koziołkowski Maryan Dr.
 Kremer Zygmunt † 1913.
 Królikowski Józef.
 Krzyżanowski Wacław.
 Kubicki Zygmunt.
 Kuczyński Józef.
 Kulczyński Leon Dr.
 Kunzek Henryk Dr.
 Kupczyk Bernard Dr.
 Kwiatkowski Jan.

Laszczka Konstanty.
 Lenart Bonawentura.
 Leo Juliusz Dr.
 Lepszy Leonard.
 Lepszy Leonard Zbigniew.
 Lewandowski Dr. Karol.
 Lubomirska Marya ks.
 Ludwig Adam.

Łazarski Józef Dr.
 Łuskińska Ewa.

Małachowski Jaxa Soter.
 Mączyński Franciszek.
 Madeyski Antoni.
 Madeyska Walerya.
 Makarewicz Juliusz.
 Malecki Bolesław.
 Małkowski Witold.
 Matuszewski Henryk.
 Maurizio Jan.
 Meyzel Kazimierz Dr.
 Mehoffer Józef.
 Merdinger Zygmunt.
 Meus Rajmund.
 Michalik Jan.
 Mien Klementyna.
 Misky Ludwik.
 Moskwa Franciszek.
 Muczkowski Józef Dr.
 Muzeum Narodowe.
 Muzeum techniczne.
 Mycielski Jerzy hr.

Napiórkowska Marya.
 Niedzielski Tadeusz Inż.
 Niemczewski Bohdan Ks. Dr.
 Niemczyk Stanisław.
 Niesiołowski Kazimierz.
 Niewiadomski Prus Gabryel.
 Noskowski Witold.
 Nowak Adolf.
 Nowak Julian Dr.
 Nowakowski Tadeusz.

Odrzywolski Sławomir.
 Odrzywolski Zbigniew.
 Ochenkowski Henryk.
 Olszewski Karol Dr.

Pagaczewski Julian.
 Pakies Józef.
 Pareński Stanisław Dr. † 1913.
 Paszkowski Franciszek Dr.
 Pawlikowska Idalia.
 Pawlikowski J. G. Dr.
 Piątkowski Adam.
 Piechocka Marya.
 Pieniążek Przemysław Dr.
 Pietraszkiewicz Stanisław.
 Piotrowski Józef.
 Podgórski Jakób.
 Poller Wanda.
 Polskie Tow. Krajoznawcze, Warszawa.
 Ponikiewski Maryan.
 Poźniak Zdzisław Dr.
 Procajłowicz Antoni.
 Pronaszko Andrzej.
 Pruszyński Wirgiliusz.
 Przychocki Gustaw Dr.
 Puszetówna br. Marya.
 Puszet br. Ludwik.

Raciborski Dr. Maryan.
 Radziszewska Marya.
 Rakowicz Jan.
 Rice Włodzimierz.
 Rosenblatt Emanuel Dr.
 Rosenblatt Józef Dr.
 Rostafiński Józef Dr.
 Rynarzewski Roman.
 Rzącówna Bolesława.
 Rząca Tadeusz.
 Rzącowa Tadeuszowa.
 Rzegociński Witold.
 Rzymkowski Jan.
 Rutkowski Kazimierz Dr.
 Rydel Jan.
 Rydel Lucyan Dr.

Saare Józef.
Sawiński Wincenty.
Schmaltz Stanisław.
Schrager Zygmunt.
Sikorski Stanisław.
Siuda Antoni ksiądz.
Skalski Zenon.
Skirlińska Marya.
Skórczewski Władysław.
Słowikówna Helena.
Smolik Przecław.
Smolka Stanisław.
Sobeski Michał Dr.
Stradiot Szczesny.
Stachiewicz Piotr.
Stępowski Maryan Dr.
Stroynowski Leonard.
Stryjeński Tadeusz.
Świdarska Marya.
Świątek Tadeusz.
Szczepkowski Michał.
Szkocki Leon.
Szumska Zofia.
Szyszko Bochusz E.
Szyszłowski Mikołaj.
Tetmajer Włodzimierz.
Tilles Emanuel.
Tomasik Dr. Leon.
Tomkowicz Stanisław Dr.
Tow. właścicieli realności.
Trąbka Antoni.
Trzciński Mieczysław.
Turek Franciszek.
Turski Stanisław.
Tyszkiewicz Edward hr.
Urbanowa Eleonora.
Uziembło Stefan.

Walczak Mieczysław.
Wallek-Walewski Bolesław.
Warchałowski Jerzy.
Wasung M. Dr.
Weker Jan.
Wentzl Ignacy.
Wernikowski Wiktor Dr.
Wierzuchowski Karol.
Wilczyński Stanisław Dr.
Włodarczyk Władysław.
Wodzinowski Wincenty.
Wojtyczko Ludwik.
Wójcikiewicz Stanisław.
Wołkowski Karol.
Wołoszynowska Jadwiga.
Wyczyński Kazimierz.
Wysocka Marya.

Zajączkówna Ksawera.
Zajączkowski Władysław.
Zaklika Edward.
Załęski Stefan.
Zarząd dóbr Zdzisława hr. Tarnow-
skiego w Dzikowie.
Zarzycki Wiesław.
Zawadzki Marceli.
Zengteller Ludwik.
Zieliński Jan Kanty.
Zieliński Tadeusz.
Ziemiański Bolesław.
Ziembicki Zygmunt.
Ziobrowski Stanisław Dr.
Żebracka Marya.
Żebrowska Marya.
Żeglikowski Teofil.
Żelechowski Kasper.
Żeleński Stanisław Gabr.

ZAMKNIĘCIE KASOWE

rachunków Towarzystwa ochrony piękności m. Krakowa i okolicy

po dzień 31 grudnia 1913 r.

	Koron		Koron
Saldo z d. 31 grudnia 1912	1016'39	Miesięcznik artystyczny i koszta druku — raty Drukarni »Czasu« . . . K 700'—	
Wkładki członków zwyczajnych za r. 1910 K 6'—		Pozyskanie anonsów do Mies. prowizya K 6'—	
Dtto za r. 1911 K 9'—		Koszta rozsyłki Mies. K 41'70	747'70
Dtto za r. 1912 K 18'—			
Dtto za r. 1913 K 647'—	680'—		
Wkładki członków wspierających za rok 1912	75'—	Datek na portret prof. Tomkowicza	25'—
Dar Żywnost. Banku w Pradze filii w Krakowie na rok 1912	25'—	Datek na gwóźdź do sztandaru oddziału Sokoła konnego	10'—
Z rozsprzedaży broszury »Planty krakowskie«	503'60	Klisze i fotogr. weneckiej kamienicy	15'—
Z rozsprzedaży broszury »W obrobie piękności kraju«	192'50	10 przeźroczy rach. 15/4 1913 J. Cieśliński	1'—
Za prenumeratę i inseraty w »Miesięczniku artystycznym«	60'07	Zakupione książki Tow. Miłośn. historii i zabytków Krakowa K 15'—	
Tow. up. m. Sanoka przekaz przez Tow. Przyjaciół sztuk pięknych w Krakowie 26/5 1911	5'—	G. Gebethner i Ska K 5'46	
Zwrot za czeki P. K. O. (żółte niezużyte)	1'92	« « « « K 24'—	44'46
4 1/2 % na ob. w filii Banku kraj. w Krakowie po 30/6 1913 po potrąceniu kosztów zamknięcia rach. półrocznego	6'50	Wydatki na plan konk. miasta Krakowa	20'—
		Koszta konkursu na zdobnictwo kwiatowe	12'—
		Naprawa pomnika ś. p. Królikowskiej	3'—
		Fr. Żmijewski marki, pieczętka kauczuk. i książka komisowa	5'20
		Za wynajęcie sali w Tow. lek. i usług.	20'—
		Za sprzątanie w sali Towarzystwa lekarskiego i w Towarzystwie technicznem po odczycie	10'—
		Ekwiwalent po II. kwartał 1913	25'98
		Pomoc biurowa sekretarza	540'—
Do przeniesienia	2565'98	Do przeniesienia	1493'34

	Koron		Koron
Z przeniesienia	2565'98	Z przeniesienia	1493'34
		Utrzymanie lokalu, koszty biu- rowe i gospodarskie	120'—
		Portorya etc.	7.06
		Druki	110'—
		Czynsz za lokal	364'—
		Obsługa lokalu	120'—
		Kursor	66'90
		Czeki P. K. O., koperty	5'30
Razem	2565'98	Razem	2286'60

Kraków, 31 grudnia 1913 r.

Saldo per 31/12 1913 bez $\frac{0}{0}$ dopisanych
do 31/12 1913. — Na saldo to składają się
per 31/12 1913 bez $\frac{0}{0}$ bież.:

Rb. Bank kraj.	K	161'57
P. K. O. Nr. 77.231	K	105'01
W kasie podręcznej	K	12.80
Razem 1. . . .	K	279'38